

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. gruodžio 10 d.*

Byloje C-260/08

dėl *Bundesfinanzhof* (Vokietija) 2008 m. gegužės 6 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. birželio 18 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bundesfinanzdirektion West

prieš

HEKO Industrieerzeugnisse GmbH,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, einantis trečiosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai P. Lindh, A. Rosas, U. Løhmus (pranešėjas) ir A. Ó Caoimh,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. liepos 9 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *HEKO Industrieerzeugnisse GmbH*, atstovaujamos advokato T. Lieber,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Kanellopoulos ir I. Bakopoulos bei M. Tassopoulou,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir B.-R. Killmann,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), 24 straipsnio aiškinimu, siekiant nustatyti prekių, priskirtų 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 2 t., p. 382) I priedą sudarančios Kombinuotosios nomenklatūros, iš dalies pakeistos 2005 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1719/2005 (OL L 286, p. 1, toliau – KN), 7312 pozicijai, kilmę.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Bundesfinanzdirektion West* (toliau – *Bundesfinanzdirektion*) ir *HEKO Industrieerzeugnisse GmbH* (toliau – *HEKO*) ginčą dėl plieninių lynų, pagamintų Šiaurės Korėjoje iš Kinijos kilmės suvytos vielos, nelengvatinės kilmės nustatymo.

Teisinis pagrindas

Sutartis dėl kilmės taisyklių

- 3 1994 m. gruodžio 22 d. Sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80) Europos Sąjungos Taryba, be kita ko, patvirtino sutartį dėl kilmės taisyklių (PPO-GATT 1994) (OL L 336, 1994, p. 144; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 231), pridėtą prie 1994 m.

balandžio 15 d. Marakeše pasirašyto baigiamojo akto. Šia sutartimi siekiama suderinti kilmės taisykles ir pereinamuoju laikotarpiu nustatoma suderinimo darbų programa.

4 Minėtos sutarties 2 straipsnyje „Tvarka pereinamuoju laikotarpiu“ numatyta:

„Kol bus baigta kilmės taisyklių derinimo programa, nustatyta IV dalyje, valstybės narės užtikrina, kad:

a) kai jos išleidžia bendrojo taikymo administracinius sprendimus, reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti, yra aiškiai apibrėžti, ypač:

i) tais atvejais, kai taikomas tarifų klasifikacijos pakeitimo kriterijus, tokioje kilmės taisyklėje ir visose jos išimtyse, turi būti aiškiai nurodytos tarifų nomenklatūros pozicijos ir subpozicijos, kurioms skiriama ši taisyklė;

<...>“

Bendrijos muitų teisės aktai

- 5 Muitinės kodekso 24 straipsnyje nustatyta

„Jeigu prekės buvo gaminamos ne vienoje šalyje, jos laikomos kilusiomis iš tos šalies, kurioje buvo atliekamas baigiamasis, svarbus, ekonomiškai pagrįstas jų perdirbimo arba apdorojimo procesas tam tikslui įrengtoje įmonėje, o šio proceso metu buvo pagamintas naujas produktas arba atliktas svarbus to produkto gamybos etapas.“

- 6 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3, toliau – Įgyvendinimo reglamentas), IV antraštinės dalies I skyrius „Nelengvatinė kilmė“ apima 35–40 straipsnius.

- 7 Pagal Įgyvendinimo reglamento 35 straipsnį:

„Šiame skyriuje nurodomas tekstilės ir tekstilės gaminių, klasifikuojamų [KN] XI skyriuje, taip pat tam tikrų kitų produktų, ne tekstilės ar tekstilės gaminių, apdorojimas arba perdirbimas, kuris laikomas atitinkančiu [Muitinės] kodekso 24 straipsnyje nustatytus kriterijus ir suteikia atitinkamiems produktams šalies, kurioje jie buvo apdoroti arba perdirbti, kilmės statusą.

<...>“

8 Šio reglamento 39 straipsnyje numatyta:

„11 priede išvardytų produktų apdorojimas arba perdirbimas, nurodomas priedo 3 skiltyje, laikomas kilmės statusą suteikiančiu procesu arba operacija pagal [Muitinės] kodekso 24 straipsnį.

<...>“

9 Įgyvendinimo reglamento 11 priede nenurodyta KN 7312 pozicija „Suvyta viela, lynai, kabeliai, pintos juostos, stropai ir panašūs dirbiniai iš geležies arba iš plieno be elektros izoliacijos“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 2005 m. gegužės mėn. *HEKO* paprašė *Bundesfinanzdirektion* pateikti privalomą kilmės informaciją (toliau – PKI) dėl KN 7312 pozicijai priskiriamų įvairių plieninių lynų rūšių, gaminamų Šiaurės Korėjoje iš Kinijos kilmės suvytos vielos, taip pat priskiriamos KN 7312 pozicijai.

11 Iš bylos medžiagos matyti, kad gaminant lynus iš kelių siūlų suvyta viela susukama vijimo staklėmis šiam tikslui įrengtoje Šiaurės Korėjos įmonėje. Atsižvelgiant į plieninių lynų paskirtį jie ten taip pat supjaustomi gabalais, sujungiami, presuojami, impregnuojami, suplokštinami, surišami kartu ir (arba) padengiami izoliacija.

- 12 2006 m. sausio 11 d. *Bundesfinanzdirektion* pateikė penkis PKI, nurodančius Kiniją kaip plieninių lynų kilmės šalį tuo pagrindu: kadangi tarifinė pozicija nekeičiama, Šiaurės Korėjoje atliekamas suvytos vielos susukimas gaminant plieninius lynus nėra svarbus apdorojimas ar perdirbimas Muitinės kodekso 24 straipsnio prasme.
- 13 Grįsdama savo poziciją, *Bundesfinanzdirektion* rėmėsi vadinamosiomis „sąrašo“ taisyklėmis, kurias parengė Europos Bendrijų Komisija, siekdama patikslinti Muitinės kodekso 24 straipsnyje vartojamas sąvokas, ir kurias galima rasti jos interneto tinklalapyje. Iš minėtų taisyklių matyti, kad KN 7312 pozicijoje klasifikuojamos prekės laikomos galutinai iš esmės perdirbtomis ar apdorotomis tik pakeitus jų tarifinę poziciją.
- 14 Dėl *Bundesfinanzdirektion* sprendimų *HEKO* pateikė skundą *Finanzgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo finansų teismas). 2007 m. gegužės mėn. priimtu sprendimu šis teismas panaikino ginčijamus PKI ir įpareigojo *Bundesfinanzdirektion* pateikti PKI, nurodančius, kad plieninių lynų kilmės šalis yra Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika. Anot minėto teismo, sąrašo taisyklės neatitinka Teisingumo Teismo praktikos ir nėra privalomos galios Bendrijos teisės aktas.
- 15 Dėl šio sprendimo *Bundesfinanzdirektion* pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, teigdama, kad nors sąrašo taisyklės neturi teisinio poveikio, jose tam tikra prasme pateikiamas Muitinės kodekso 24 straipsnio aiškinimas.

- 16 Tokiomis aplinkybėmis *Bundesfinanzhof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [KN] 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių svarbus apdorojimas arba perdirbimas, lemiantis jų nelengvatinę kilmę, yra tik toks, dėl kurio apdorotą ar perdirbtą prekę reikia klasifikuoti kitoje minėtos nomenklatūros pozicijoje?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 17 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Muitinės kodekso 24 straipsnyje vartojamą sąvoką „svarbus perdirbimas ar apdorojimas“ reikia aiškinti taip, kad KN 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju ji apima tik tokį perdirbimą ar apdorojimą, dėl kurio šiame procese gauta prekė klasifikuojama kitoje KN pozicijoje.
- 18 Pirmiausia apskritai dėl sąrašo taisyklių taikymo *HEKO* mano: kadangi jos nebuvo paskelbtos *Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje*, jos neturi privalomosios galios ir negali saistyti valstybių narių teismų.
- 19 Komisija šioms sąrašo taisyklėms, dėl kurių turinio, anot jos, buvo susitarta su valstybių narių atstovais Muitinės kodekso komitete, taip pat nepriskiria privalomosios galios. Vis dėlto ji siūlo į jas atsižvelgti siekiant užtikrinti Bendrijos muitų teisės aktų taikymo suderinamumą su Europos bendrijos prisiimtais išipareigojimais Pasaulio prekybos organizacijai (PPO). Iš tikrųjų, jos teigimu, sąrašo taisyklėse numatyti konkretūs kriterijai, siekiant įvykdyti Sutarties dėl kilmės taisyklių 2 straipsnio reikalavimą, kad

išleidžiant bendrojo taikymo administracinius sprendimus reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti, turi būti aiškiai apibrėžti.

- 20 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad nors Komisijos parengtos sąrašo taisyklės padeda nustatyti nelengvatinę prekių kilmę, jos neturi privalomosios teisinės galios.
- 21 Dėl šios priežasties šių taisyklių turinys turi atitikti kilmės taisykles, nurodytas Muitinės kodekso 24 straipsnyje, ir negali keisti jų prasmės (dėl KN aiškinamųjų pastabų pagal analogiją žr. 2006 m. sausio 12 d. Sprendimo *Algemene Scheeps Agentuur Dordrecht*, C-311/04, Rink. p. I-609, 28 punktą ir 2009 m. vasario 19 d. Sprendimo *Kamino International Logistics*, C-376/07, Rink. p. I-1167, 48 punktą).
- 22 Reikia pridurti, kad nors taikytini antrinės teisės aktai turi būti aiškinami atsižvelgiant į PPO kontekste sudarytus susitarimus (šiuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Dior ir kt.*, C-300/98 ir C-392/98, Rink. p. I-11307, 47 punktą ir 2004 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Anheuser-Busch*, C-245/02, Rink. p. I-10989, 55 punktą), vis dėlto dabartiniu metu Sutartyje dėl kilmės taisyklių nustatyta tik pereinamojo laikotarpio suderinimo darbų programa. Kadangi šia sutartimi nenustatytas visiškas suderinimas, PPO narės turi tam tikrą laisvę nustatyti savo kilmės taisykles. Šiuo klausimu iš 2003 m. birželio 20 d. (Jungtinės Valstijos) pateiktos PPO specialios darbo grupės ataskaitos – Tekstilės ir drabužių kilmės taisyklės (DS243) – 6.23 ir 6.24 punktų matyti, kad PPO narės gali laisvai nustatyti kilmės suteikimo kriterijus, keisti juos laikui bėgant ar taikyti skirtingus kriterijus skirtingoms prekėms.
- 23 Iš šių argumentų matyti, kad valstybių narių teismai, aiškindami Muitinės kodekso 24 straipsnį, gali remtis sąrašo taisyklėse nustatytais kriterijais, jei dėl to nekeičiamas pats šis straipsnis.

- 24 Kalbėdama konkrečiai apie Muitinės kodekso 24 straipsnyje vartojamos sąvokos „svarbus perdirbimas ar apdorojimas“ aiškinimą KN 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju, *HEKO* teigia, kad sąrašo taisyklėse įtvirtintas tarifinės pozicijos pakeitimo kriterijus neatitinka šio straipsnio, nes šis kriterijus nėra pagrįstas objektyviu bei realiu pirminės ir perdirbtos prekės skirtumu, daugiausia priklausančiu nuo kiekvienai iš šių prekių būdingų esminių charakteristikų.
- 25 Graikijos vyriausybė ir Komisija, atvirksčiai, mano, kad KN 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju kilmę suteikiantis baigiamasis svarbus perdirbimas ar apdorojimas apima tarifinės pozicijos pakeitimą. Anot jų, tarifinės pozicijos pakeitimu pagrįstas kriterijus leistų, pirma, vienodai taikyti Muitinės kodekso 24 straipsnį Bendrijos muitų teritorijoje ir, antra, atsižvelgti į techninius perdirbimo ar apdorojimo etapus lynų gamyboje. Šiuo klausimu Komisija priduria, kad perdirbant suvytą vielą į plieninius lynus pirminė prekė aiškiai kokybiškai nesikeičia ir tai yra tik surinkimo operacija, nesuteikianti šioms prekėms kilmės. Atvirksčiai, lynų gamyba iš plieninių siūlų lemia tarifinės pozicijos pakeitimą ir todėl suteikia šioms prekėms naują kilmę.
- 26 Su tokiu argumentu negalima sutikti.
- 27 Iš tikrųjų iš Muitinės kodekso 24 straipsnio formuluotės matyti, kad kai prekės gamybos procese dalyvauja kelios valstybės, ji laikoma kilusia iš tos šalies, kurioje buvo atliktas baigiamasis, svarbus, ekonomiškai pagrįstas jos perdirbimo arba apdorojimo procesas tam tikslui įrengtoje įmonėje, o šio proceso metu buvo pagamintas naujas produktas arba atliktas svarbus to produkto gamybos etapas.

- 28 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo praktikos dėl 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 802/68 dėl bendro prekių kilmės sąvokos apibrėžimo (OL L 148, p. 1) 5 straipsnio, galiojusio iki Muitinės kodekso 24 straipsnio, tačiau suformuluoto identiškai, aiškinimo matyti, kad baigiamasis perdirbimas ar apdorojimas yra „svarbus“ šios nuostatos prasme, tik jei šio proceso metu pagamintai prekei būdingos specifinės nuosavos charakteristikos ir sudėtis, kurių ji neturėjo iki šio perdirbimo ar apdorojimo. Procesai, pakeičiantys prekės išvaizdą jos panaudojimo tikslu, tačiau nelemiantys svarbaus kokybinio savybių pakeitimo, negali nulemti šios prekės kilmės (1977 m. sausio 26 d. Sprendimo *Gesellschaft für Überseehandel*, 49/76, Rink. p. 41, 6 punktas ir 1984 m. vasario 23 d. Sprendimo *Zentrag*, 93/83, Rink. p. 1095, 13 punktas).
- 29 Iš šios Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad nepakanka kildinti prekių kilmės nustatymo kriterijų iš perdirbtų prekių tarifinio klasifikavimo, nes bendrasis muitų tarifas buvo įvestas specialiais tikslais, o ne prekių kilmės nustatymo tikslu. Atvirkščiai, prekių kilmė turi būti nustatoma remiantis objektyviu ir realiu pirminės ir perdirbtos prekės skirtumu, daugiausia priklausančiu nuo kiekvienai iš šių prekių būdingų esminių charakteristikų (žr. minėto sprendimo *Gesellschaft für Überseehandel* 5 punktą ir 1983 m. kovo 23 d. Sprendimo *Cousin ir kt.*, 162/82, Rink. p. 1101, 16 punktą).
- 30 Be to, dėl klausimo, ar įvairių elementų surinkimo operacija yra svarbus perdirbimas arba apdorojimas, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad būna situacijų, kai įvertinimas, remiantis techninio pobūdžio kriterijais, negali būti galutinis nustatant prekės kilmę, ir kad tokiomis atvejais papildomai reikia atsižvelgti į kitus kriterijus (šiuo klausimu žr. 1989 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Brother International*, C-26/88, Rink. p. 4253, 20 punktą; 2007 m. kovo 8 d. Sprendimo *Thomson ir Vestel France*, C-447/05 ir C-448/05, Rink. p. I-2049, 27 punktą bei 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Asda Stores*, C-372/06, Rink. p. I-11223, 37 punktą).
- 31 Pavyzdžiui, Teisingumo Teismas pripažino galimybę remtis aiškiu ir objektyviu kriterijumi, kaip antai pridėtinės vertės kriterijus, leidžiančiu sudėtinių prekių atžvilgiu

apibrėžti joms kilmę suteikiantį svarbų apdorojimą (žr., be kita ko, minėto sprendimo *Thomson ir Vestel France* 39 punktą).

- 32 Nagrinėjamoje byloje reikėtų patikrinti, ar vienintelio kriterijaus, būtent tarifinės pozicijos pakeitimo kriterijaus, taikymas, siekiant nustatyti KN 7312 pozicijoje klasifikuotų prekių kilmę, atitinka šio sprendimo 28 ir 29 punktuose nurodytą Teisingumo Teismo praktiką ir bet kuriuo atveju leidžia nustatyti, ar plieninių lynų gamyba iš suvutos vielos yra svarbus perdirbimas arba apdorojimas Muitinės kodekso 24 straipsnio prasme.
- 33 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tarifinės pozicijos pakeitimo kriterijus nėra pagrįstas nei objektyviu ir realiu pirminės prekės, t. y. suvutos plieninės vielos, ir perdirbtos prekės, t. y. plieninių lynų, skirtumu, nei kiekvienai iš šių prekių būdingomis esminėmis charakteristikomis, ir juo neatsižvelgiama į specifinį perdirbimą ar apdorojimą, kurių procese buvo pagaminta perdirbta prekė.
- 34 Tiesa, Teisingumo Teismas jau padarė išvadą, kad siekiant patikslinti abstrakčias specifinio perdirbimo ar apdorojimo sąvokas Reglamento Nr. 802/68 5 straipsnis nedraudžia Komisijai taikyti sistemos, kur prekės tarifinės pozicijos pakeitimas yra pagrindinė taisyklė, kuri pati buvo pildoma ir keičiama papildomais sąrašais, atsižvelgiant į konkrečių perdirbimų ar apdorojimų ypatumus (žr. minėto sprendimo *Cousin ir kt.* 17 punktą).
- 35 Vis dėlto, nors tiesa, kad prekės transformavimo operacijos nulemtas jos tarifinės pozicijos pakeitimas parodo svarbų jos perdirbimo ar apdorojimo pobūdį, svarbus perdirbimas ar apdorojimas gali įvykti net nesant tokio pozicijos pakeitimo. Kaip pripažįsta pati Komisija, sąrašo taisyklėse numatytas tarifinės pozicijos pakeitimo kriterijus apima daugelį situacijų, tačiau neleidžia identifikuoti jų visų, kai prekės

perdirbimas ar apdorojimas laikomas svarbiu. Dėl šios priežasties, nustatant, ar Muitinės kodekso 24 straipsnyje numatytos sąlygos yra įvykdytos, reikia atsižvelgti į kitus kriterijus.

³⁶ Darytina išvada, kad, aiškinant Muitinės kodekso 24 straipsnyje vartojamą sąvoką „svarbus perdirbimas arba apdorojimas“ KN 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju, rėmimasis išimtinai tarifinės pozicijos pakeitimo kriterijumi, nenurodant jokio specifinio prekių perdirbimo ar apdorojimo, gali apriboti minėto straipsnio taikymo sritį.

³⁷ Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad KN 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju svarbus perdirbimas ar apdorojimas Muitinės kodekso 24 straipsnio prasme gali apimti ne tik operacijas, lemiančias perdirbtos ar apdorotos prekės klasifikavimą kitoje KN pozicijoje, bet taip pat operacijas, dėl kurių, nesant tokio pozicijos pakeitimo, buvo sukurta prekė, turinti tik jai būdingas specifines charakteristikas ir sudėtį, kurių ji neturėjo iki minėtos operacijos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

³⁸ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 2 t., p. 382) I priedą sudarančios Kombinuotosios nomenklatūros, iš dalies pakeistos 2005 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 719/2005, 7312 pozicijoje klasifikuojamų prekių atveju svarbus perdirbimas arba apdorojimas 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 24 straipsnio prasme gali apimti ne tik operacijas, lemiančias perdirbtos ar apdorotos prekės klasifikavimą kitoje Kombinuotosios nomenklatūros pozicijoje, bet taip pat operacijas, dėl kurių, nesant tokio pozicijos pakeitimo, buvo sukurta prekė, turinti tik jai būdingas specifines charakteristikas ir sudėtį, kurių ji neturėjo iki minėtos operacijos.

Parašai.